

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Veszprémfajsz Község Önkormányzata

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	12
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	42
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	48
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	54
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	59
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	60
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	61
1. A HEP IT részletei	61
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	62
Jövőképünk.....	61
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>)	61
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	61
3. Megvalósítás.....	64
3.1 A megvalósítás előkészítése	64
3.2 A megvalósítás folyamata.....	64
3.3 Monitoring és visszacsatolás	66
3.4 Nyilvánosság.....	66
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	66
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	67
4. Elfogadás módja és dátuma.....	67

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Veszprémfajsz Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Veszprémfajsz Község Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település a Balaton-felvidék déli peremén alakult ki, a mai Mulató-tető, Kéri-haraszt, Ányos-kút, Királyhegysarok és a déli irányban emelkedő Kálvária-hegy által bezárt viszonylag kis területen. A falu neve 1233-ban jelentkezett először írásos formában. A honfoglalás vezéralakjának Árpád fejedelem fiának Jutasnak, illetve Jutas fiának Fajsznak nevét őrzi.

A középkori Fajsz falu („villa Fayz”) későbbi nevén Pór-Fajsz-ból napjainkban semmi sem maradt. 1488-as adatok szerint 22 jobbágyporta és 1 kisenemesi udvarház alkotta a falut, melynek közelében volt 1 nagyobb nemesi kúria is. 1242-ben a tatárjárás elpusztította a falut. Ezt követően magánbirtokosok jelentek meg Fajszon, sőt a pannonthalmi apátság is szerzett itt kisebb birtokrészeket. Az egyházi és a világi földesurak úrbéres jobbágycsoportjai mellett nemesi családok is éltek a településen, melyek közül hol Vámosi, hol Fajsz Ányos néven szereplő nemesi család emelkedett ki. Feltehetően 1593 nyarán - a Habsburg és a Török Birodalom közötti háború idején – menekült el a falu lakossága. A török háborúk és a hódoltság elmúltával a mai Veszprémfajsz területe két elkülönült részre oszlott. A falu mai határának északi részét Pór-Fajsznak, dél- délnyugati felét Nemes-Fajsznak nevezték.

Nemes-Fajsz a Vizeki Talián család birtokában volt. E család fejének özvegye Zalabéri Horváth Terézia földesúrnő az 1750-es évek első felében tárgyalásokat folytatott német telepesekkel Nemes-Fajsz benépesítéséről. A mainziakon kívül a Habsburg Birodalom más területeiről is érkeztek Fajszra német telepesek. Néhány anyakönyvi adatból megállapítható, hogy Bajorországból is érkeztek családok. A földesúrnő a nemesi jogú és lakatlan Fajsz pusztát, melyet Nemes-Fajsznak neveztek átadta a német telepeseknek 20 teljes-, 6 negyedtelek- és 1 zsellértelek nagyságban. A veszprémi püspök 1760-ban megállapította, hogy a falu lakossága teljesen német, római katolikus vallású. A Szent Mihály arkangyal tiszteletére szentelt templom 1775-re épült fel és működött 1887-ig, a napjainkban is meglévő új római katolikus templom felépítéséig. Az 1828-1829. évi összeírás szerint a lakóházak száma 46, a népesség száma 413 fő, amely néhány magyar családot leszámítva változatlanul német nemzetiségű.

¹ Éves költségvetés, Gazdasági Program, Településrendezési terv, Településfejlesztési koncepció, Bűnmegelőzési Koncepció

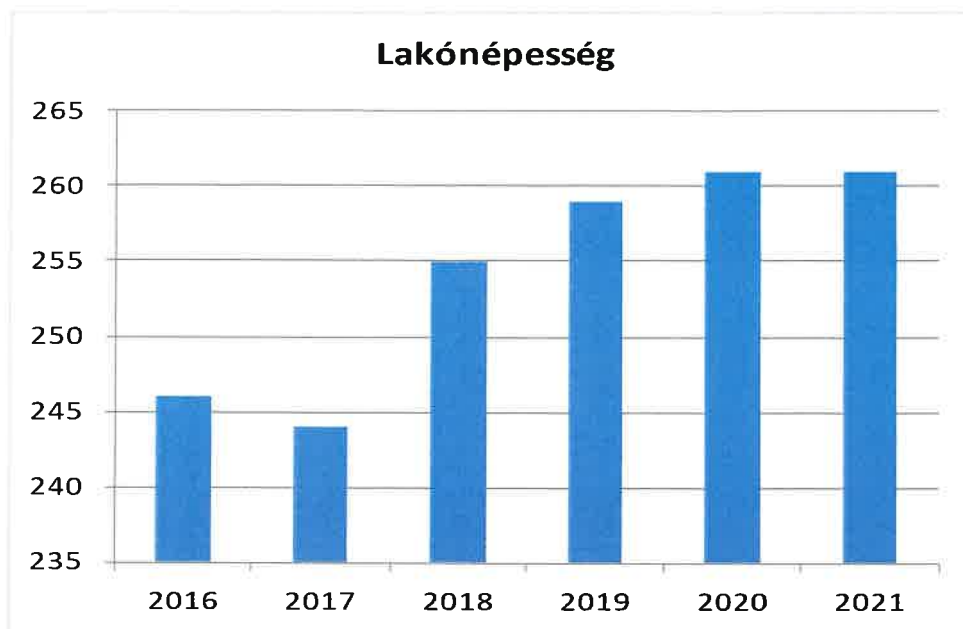
Veszprémfajsz I. világháborús életéből adatok nem maradtak fenn. A veszprémfajszai római katolikus népiskola a nemesi római katolikus plébános felügyelete alatt állt. 1938-ban 35 gyerek volt. Az 1930-as népszámlálási adatok alapján 261 fő élt a településen. A veszprémfajszai gazdák az 1910-40-es években sajátos módon gazdálkodnak. Egy évre bírót választottak, aki a kisbírókat választotta. A falu 3 évre választotta az előljárókat. A szolgagyerekek Vámosról és a Bakonyból érkeztek. Az éjjeli őrzést a mezőőr végezte, akit szintén a falu fogadott.

Veszprémfajsz község II. világháborús áldozatainak és hősi halottjainak neveit a templom bejáratánál elhelyezett márványtábla őrzi. A viszonylag gyorsan helyreálló mezőgazdaság egyetlen jelentősebb gondját az országot megszállva tartó szovjet Vörös Hadsereg élelmiszerrel és takarmánnyal való ellátása jelentette. 1950-ben Nemesvámos és Veszprémfajsz községek közös tanácsot választottak, Nemesvámos székhellyel. A veszprémfajszai német gazdák 1953. februárjáig ragaszkodtak magángazdaságaikhoz. Ezután alakították meg a „Kossuth II.” típusú tsz-csoportot. 1962. január 1-jétől csatlakoztak a nemesvámosi „Petőfi” Mgtsz-hez, onnan 1964. január 1-jétől leváltak. Az 1970-es évek közepére a fejlődni képtelen, megfeneklett tsz-ek elvesztették létjogosultságukat, újra felmerült az egyesülés gondolata. 1975. január 1-jétől a Nemesvámosi „Petőfi” Mgtsz nevű új nagygazdaságot üzemegekre osztották. 1978. január 1-jétől „Csopak Tája” Tsz, majd 1982. december 3-tól a rendszerváltásig „Balatonfüred- Csopak Tája” Mgtsz néven működött.

Az 1990-es önálló polgármester és képviselő-testület választást követően a község határában lévő földterületek újra magántulajdonba kerültek.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	246	bázis év
2017	244	99,19%
2018	255	104,51%
2019	259	101,57%
2020	261	100,77%
2021	261	100,00%
2022	260	99,61%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépesség fogalma: a KSH definíciója szerint: az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Azaz az adott területen ténylegesen élő, jelenlévő népesség (a be nem jelentett lakó vagy tartózkodási hely változásokból eredő torzításokkal).

A lakónépesség száma 2022. december 31-én 3 031 fő volt.

Állandó népesség fogalma: A KSH definíciója szerint: "az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma."

Az állandó népesség száma nagyjából stagnál, Veszprémfajsz állandó népessége 2021 év végén 258 fő, 2022. december 31-én pedig 255 fő volt.

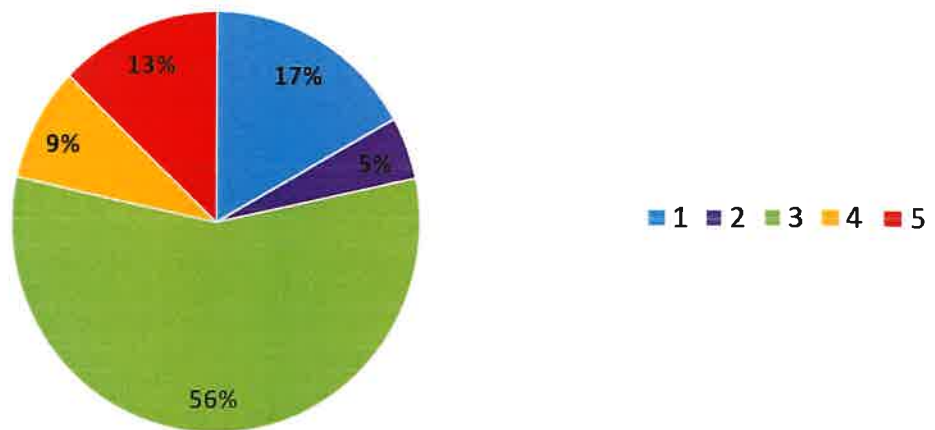
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	125	129	254	49,21%	50,79%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			6	2,36%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	21	18	39	8,27%	7,09%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	6	4	10	2,36%	1,57%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	71	66	137	27,95%	25,98%

018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)					
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	11	14	25	4,33%	5,51%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	16	27	43	6,30%	10,63%

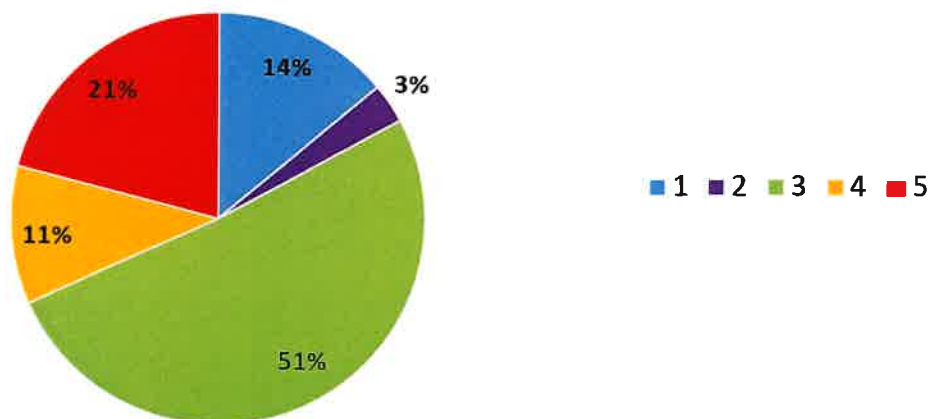
Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség megoszlása tekintetében láthatjuk, hogy nők és a férfiak aránya összességében majdnem fele – fele.

Állandó népesség- férfiak életkori megoszlása

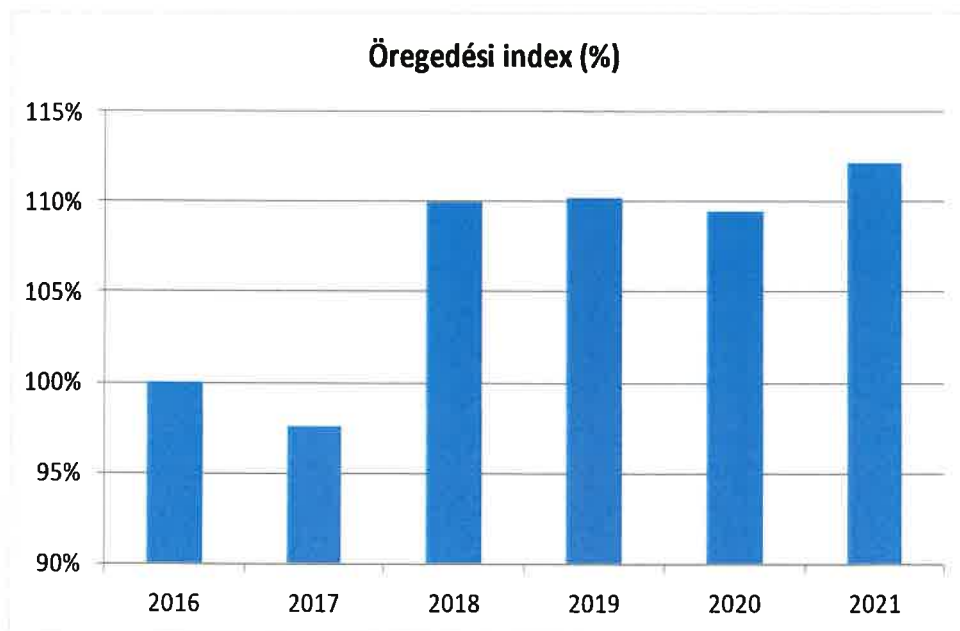

Állandó népesség- nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	41	41	100,00%
2017	40	41	97,56%
2018	44	40	110,00%
2019	43	39	110,26%
2020	46	42	109,52%
2021	46	41	112,20%
2022	46	40	115%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index megmutatja, hogy milyen a népszétszerkezet. Az öregedési index 100 % közelében van, így a 65 éven felüliek vannak túlsúlyban. Az esélyegyenlőség szempontjából azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az idősek fokozott segítésére van és lesz szükség a jövőben is.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-43,56
2017	-12,24
2018	48,10
2019	19,46
2020	3,85
2021	0,00
2022	11,54

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlási mutatót tekintve elmondhatjuk, hogy a nullához közelít.

A község természetes szaporodási egyenlege évről-évre a nullához közelít, amit azt jelenti, hogy az élve születések és elhalálozások száma közel azonos.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-7,92
2017	0,00
2018	0,00
2019	-7,78
2020	3,85
2021	0,00
2022	-19,23

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen azonos minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítése az élet minden területén kiemelten fontos.

Az önkormányzat az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja tevékenységét. A településen működő civil szerveződések (Német Nemzetiségi Asszonykórus,

Veszprémfajszerért Egyesület) és a Római Katolikus Egyházközség is aktívan együttműködik az önkormányzattal.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Veszprémfajszer település Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézmények vonatkozásában együttműködik a tankerülettel.
- a háziorvosi rendelőnek helyet adó önkormányzati tulajdonú épület eszközeinek fejlesztését,
- a parkerdő és a részét képező játszótér karbantartását,
- a felújításra szoruló ún. szerviz-út és buszforduló szilárd burkolattal történő ellátását, a mezőgazdasági utak útburkolat felújítását,
- a korszerűtlen és alacsony befogadóképességű művelődési ház felújítását,
- az ivóvízhálózat elavult, még cseréire szoruló szakaszainak rekonstrukcióját,
- a csapadékvíz-elvezető rendszer korszerűsítését,
- a falu energetikai függetlenségét elősegítő napelem park kialakítását,
- a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából, illetőleg meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Kiemelten fontos annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmisítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő

csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogvatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a **programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, stb.)

2016- évben a település kül,- és belterületére vonatkozóan teljes körű, átfogó településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és a mellékletét képező szabályozási terv felülvizsgálatra került sor a településfejlesztési koncepció időszerű felülvizsgálatával összefüggésben.

Az önkormányzat rendelkezik 5 éves gazdasági programmal, illetőleg bűnmegelőzési és közbiztonsági koncepcióval is, melyet évente felül kell vizsgálnia. Mind a gazdasági program, mind a bűnmegelőzési és közbiztonsági koncepció tartalma átfedést mutat jelen helyi esélyegyenlőségi programban foglaltakkal.

Az önkormányzat anyagi lehetőségei rendkívül korlátozottak, ehhez mérten tudja megteremteni, pontosabban szinten tartani a település „működését”.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az önkormányzat tagja a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának (VKTT). A Társulás keretein belül működő Családsegítő Szolgálat, Gyermejjóléti Központ és Családok Átmeneti Otthona által biztosított a családsegítés szociális alapszolgáltatás Nemesvámos közigazgatási területén.

A Társulás keretein belül működő VKTT Egyesített Szociális Intézmény által biztosított a településen a házi segítségnyújtás és az étkeztetés is. (Megjegyzendő, hogy 2019. január 1. napjától Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata biztosítja az önkormányzat részére megállapodás alapján ezen szolgáltatásokat.)

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisából, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott definíciója. Ahhoz azonban, hogy tudjuk vizsgálni a jelenséget, nem elég a hétköznapi értelmezés: pontosan kell definiálni, hogy ki számít szegénynek. Ez nem egyszerű feladat, hiszen számos tényezőt szükséges figyelembe venni, mivel a szegénység igencsak komplex fogalom. Az Európa Tanács döntésének értelmében „szegénynek kell tekinteni egy személyt, egy családot, illetve egy embercsoportot abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló erőforrások (anyagi, kulturális és társadalmi) oly mértékben korlátozottak, hogy kizárják őket a minimálisan megkövetelhető életformából abban az országban, amelyikben élnek”. Mi az a „minimálisan megkövetelhető életforma”? A minimálisan megkövetelhető életforma egyrészt nyilván szorosan összefügg egy-egy ország társadalmi-gazdasági szintjével, fejlettségével. Másrészt egyes tényezők (pl. szülők iskolai végzettség, gyerekek száma) erőteljesen gátolják ezen életforma megvalósulását.

Általában azokat a területi egységeket tekintjük mélyszegénység által sújtott településeknek, településrészeknek, ahol „a nagyon alacsony az iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős a települési, lakóövezeti, térségi, koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újra termelődésének nagy valószínűsége jellemzi.” Ezen meghatározást alapul véve Nemesvámos község nem tartozik a mélyszegénység által sújtott települések közé.

A településen az élet, lakhatás veszélyeztetettségéből, illetve gyermek, időskorú, bántalmazott nő vagy fogyatékkal élő személy ellátatlanságából eredő azonnali beavatkozást igénylő probléma nincs. Hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű személy évek óta nincs a községben, a roma származásúak szegregációja, illetve ellenük irányuló diszkrimináció sem jelentkezik.

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. Az, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
Év	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	60,96	33,99
2017	56,45	29,29
2018	56,69	26,39
2019	58,27	29,73
2020	58,30	25,17
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Településünk a munkanélküliség szempontjából kedvező helyzetben van, a munkanélküliek száma és aránya az elmúlt években folyamatosan nagyon alacsony, nem éri el sem a megyei, sem az országos átlagot.

Az alábbi táblázatokba gyűjtött adatok, valamint az Ft.-ben és az MötV.-ben foglalt feladatok alapján a településre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,30	3,66	2,98%
2017	2,38	3,61	3,00%
2018	1,16	2,38	1,77%
2019	0,00	0,00	0,00%
2020	0,00	2,44	1,22%
2021	0,00	2,41	1,21%
2022	1,14	1,23	1,37

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 év közötti lakónépességhez képest folyamatosan alacsony.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	5	5	3	0	2	2
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	-	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	20,00%	0,00%	-	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	33,33%	-	0,00%	0,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	-	0,00%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	20,00%	20,00%	33,33%	-	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	-	100,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
	%	20,00%	0,00%	0,00%	-	0,00%	50,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	40,00%	20,00%	0,00%	-	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	1,00
	%	20,00%	20,00%	0,00%	-	0,00%	50,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	20,00%	33,33%	-	0,00%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	60,00	66,67

2017	80,00	75,00
2018	33,33	100,00
2019	0,00	0,00
2020	0,00	0,00
2021	0,00	0,00

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A magyar lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű, de bizonyos kutatások azt is megmutatják, hogy az alacsony iskolai végzettség újra termelődik. Manapság is minden egyes „évjárat” körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola) lép ki az oktatásból. Ennek egyik oka a lemorzsolódás, a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdnek valamilyen iskolát, de nem fejezik azt be.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	5	0	0,00%	1	20,00%	4	80,00%
2017	5	0	0,00%	1	20,00%	4	80,00%
2018	3	0	0,00%	1	33,33%	2	66,67%
2019	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2020	2	0	0,00%	0	0,00%	2	100,00%
2021	2	0	0,00%	1	50,00%	1	50,00%
2022	2	0	0,00%				

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fogadja a veszprémfajsi álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A közfoglalkoztatás a társadalom legsó rétegét nagy tömegben szólította és szólítja meg jelenleg is, elsősorban az ország hátrányos helyzetű régióiban, ahol piaci munkalehetőség nincs, vagy csak korlátozottan áll rendelkezésre, annak ellenére, hogy az elmúlt években több olyan jogszabály és intézkedés került bevezetésre, ami a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő integrációját erősíti és támogatja. Közfoglalkoztatottként olyan természetes személy foglalkoztatható, aki a kormányhivatalnál nyilvántartott álláskereső. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül. A közfoglalkoztatás megújult rendszerében a közfeladatok ellátása mellett kiemelt fontosságú, hogy munkájuk értékteremtő legyen.

Szükséges hangsúlyozni, hogy a közfoglalkoztatás csak átmeneti megoldást nyújt a munka nélkül maradt lakosság számára, nem lehet tartós célként meghatározni a közfoglalkoztatási programban való részvételt.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási és a nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően –a munkabérhez hasonlóan– a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járulékterhek. Az önkormányzat az elmúlt években igény hiányában nem vett részt a közfoglalkoztatásban.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	2	1
2017	0	0
2018	1	0
2019	3	0
2020	7	0
2021	1	0
2022	2	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A település közlekedési adottságai jók, gépjárművel és tömegközlekedéssel egyaránt megközelíthetők a közeli települések, városok. A legközelebbi centrum, egyben a megyeszékhely Veszprém. Autóbuszszal Veszprémbe munkanapokon 23 járatpár közvetlenül közlekedik, Budapestre egy, vagy két átszállással utazhatunk Veszprémfajszról. A településen vasúthálózat nincs, tömegközlekedési eszközök közül a község kizárólag buszközlekedéssel keresztül érhető el. Kerékpárút a szomszédos Nemesvámosról megy Veszprémbe. A fővárosba a megyeszékhelyről, Veszprémből van vonat- és autóbusz közlekedés.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük.

A településen foglalkoztatást segítő mentorprogram indítására az elmúlt években azért nem volt szükség, mert évek óta nincs pályakezdő munkanélküli. A községben olyan magas a munkahelyek száma, hogy a fiatalok vagy helyben, vagy a megyeszékhelyen a tanulmányaik végeztével azonnal el tudtak helyezkedni.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	5	0
2017	5	0
2018	3	0
2019	0	0
2020	2	0
2021	2	0
2022	2	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Felnőttképzési programok nincsenek a településen. Ezek a képzések a megyeszékhelyen érhetőek el. Foglalkoztatási program „Veszprémben a jövőd” elnevezéssel jött létre – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Veszprémi Szakképzési Centrum, a BAKONYKARSZT Zrt., a JOST Hungária Bt., a Pannontej Zrt., valamint az Életet Segítő Alapítvány közreműködésével – amely egy olyan mentorprogram, amely a pályakezdő fiatalok foglalkoztatását segíti, a helyben történő munkába állást támogatja. Célja kettős, a fiatalok segítségén túl a munkaerőhiány csökkentését is előmozdítja. Társadalmi érdek, hogy a térségben tanuló fiatalok ugyanitt helyezkedjenek el. A mentorprogram során a szakképzettséget szerző végzősöknek mentori közreműködéssel és ösztöndíjjal olyan támogató közeget biztosíthatnak, amely segíthet a pályakezdő fiatalok számára az első munkahellyel együtt járó esetleges elakadások leküzdésében. A tervek kivitelezésében döntő szerephez jutott a Szakképzési Centrum, amely maga is elkötelezett abban, hogy minél több tanulót vonzzon be a szakképzésbe, magas színvonalú képzést nyújtson, illetve megakadályozza a diákok lemorzsolódását. Egy olyan környezet teremtése volt a cél, ahol a végzősök és a vállalatok között szoros kapcsolat alakul ki, és ennek hatására itt találhatnak munkahelyet.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Magát roma nemzetiségűnek valló személyekről a településen nincs tudomásunk. A mélyszegénységben élők saját fenntartású intézményben történő foglalkoztatottsága vonatkozásában kijelenthető, hogy a településen a mélyszegénység nem jellemző, ezért e társadalmi csoport foglalkoztatása, mint feladat nem releváns.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az egyének gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, amely összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel. Ilyen például a faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, foglalkoztatási jogviszonynak vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, vagy épp a nemi identitás. A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós, vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport.

Az önkormányzattal szemben a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

A versenyszférában sincs tudomásunk arról, hogy valakit a származása, a nemzeti-etnikai hovatartozása miatt diszkrimináltak volna.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. Az elmúlt években pályázati lehetőségek és helyi cégek felajánlása révén sikerült az általános iskola ehhez szükséges eszközállományát bővíteni, így bátran állíthatjuk, hogy Nemesvámoson a fiatalok számára a közoktatási rendszeren belül is maximálisan biztosítva van a digitális tudás megszerzésének lehetősége. Mindemellett szerencsés helyzetben vagyunk a tekintetben, hogy a covid járvány időszakában bevezetett digitális oktatás során községünk lakói nem kerültek hátrányos helyzetbe, hiszen a lakosság anyagi helyzete, technikai eszköz-ellátottsága megfelelőnek bizonyult az otthoni online tanulás kivitelezéséhez. Kevés esetben voltak hiányosak az otthoni online tanulás feltételei, ezekben az esetekben helyi összefogással sikerült kezelni a problémát, így településünkön az egyes társadalmi csoportok közti digitális szakadék nem jelent meg markánsan, a digitális oktatás a körülményekhez képest zökkenőmentesen tudott megvalósulni. A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre. A fiatal korosztály esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az online bullying jelensége jelenthet olyan problémát, amelynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internet-biztonság elsajátítása szükséges.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális ellátások alapvető célja, hogy védelmet nyújtson a társadalmi egyenlőtlenségekből eredő szegénységgel és egyéb kockázatokkal szemben. A társadalmi jellemzőkben fennálló, országon belüli területi különbségek a szociális ellátórendszerek felé eltérő igényeket támasztanak. Az ország egyes

térségeiben élők különböző szociális igényeit nagyban befolyásolja a lakosság jövedelmi, munkaerő-piaci helyzete, korszerkezete, egészségi állapota. A jövedelmek és a munkaerő-piaci helyzet különbségeit elsősorban az eltérő gazdasági fejlettség határozza meg. A szociális védelmi rendszer biztosítási alapon járó ellátásait a kedvezőbb foglalkoztatási helyzetű régiók lakossága nagyobb arányban veheti igénybe. A magyar szociális védelmi rendszerben – a biztosítási alapon járó ellátásokhoz hasonlóan – kifejezetten magas az univerzális támogatások aránya, amelyek bizonyos élethelyzetben, életkorban mindenkinek járnak. A népesség korösszetétele, ezen belül elsősorban a gyermekkorúak és az időskorúak arányának területi különbségei eltérő igényeket támasztanak az ellátórendszerek felé. A lakosság egészségi állapota ugyancsak meghatározza a szociális ellátás iránti igényeket. A különböző igények kielégítésére számos támogatás, ellátás, kedvezmény létezik, szabályozásuk folyamatosan változik. Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény, jelentős mértékben módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.-t). A változtatással a kormány célja az volt, hogy megújítsa a szociálisan rászorulókat támogató rendszerét.

Pénzbeli juttatások: időskorúak járadéka, foglalkozást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, települési támogatás, egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli juttatások részben vagy egészben természetbeni szociális ellátásként is nyújthatók. Természetbeni ellátás lehet a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi ellátásra való jogosultság, illetve a települési támogatás egyes fajtái is adhatók természetben nyújtott támogatásként az igénylők részére.

Az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzati támogatásokkal kapcsolatos feladatok 2015. március 1. napjától elválasztásra kerültek egymástól. Az állam által biztosított támogatási formákon túl, a településen élők szociális támogatással való ellátása az önkormányzatok feladata lett.

Az Szt. 2015. március 1. napjától csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, az önkormányzatok által biztosított ellátások feltételeit a helyi szociális rendeleteknek kell tartalmazniuk. A Szt. az önkormányzatok által biztosítandó segélyek tekintetében annyit ír elő, hogy az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt. A települési támogatás egyes típusait és a jogosultság feltételeit az önkormányzat rendeletében határozza meg.

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt az elmúlt években többször is módosították, amelynek előírásait a Képviselő-testület az egyes szociális ellátásokról szóló 9/2015. (V.15.) önkormányzati rendeletébe is beépítette. Az önkormányzat a szociálisan rászoruló személyeket települési támogatásban részesíti.

A települési támogatás formái a községben:

- rendkívüli települési támogatás
- temetési támogatás

A szociális ellátásokat igénybe vevők száma a településen folyamatosan nagyon alacsony.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	5	3,05%	1	20,00%
2017	5	3,07%	2	40,00%

2018	3	1,75%	2	66,67%
2019	0	0,00%	0	-
2020	2	1,16%	1	50,00%
2021	2	1,15%	2	100,00%
2022	2	1,15%	2	100,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	1	20,00%	0	0,00%	2	40,00%
2017	0	0,00%	0	5,00%	2	40,00%
2018	0	0,00%	0	0,00%	2	66,67%
2019	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
2020	0	0,00%	0	0,00%	1	50,00%
2021	0	0,00%	0	0,00%	2	100,00%
2022	0	0,00%	0	0,00%	2	100,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH

Aktív korúak ellátásában az a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személy részesülhet, aki nem rendelkezik rendszeres megélhetést biztosító jövedelemmel és egészségkárosodott, vagy öt

éven belül betölti a rá irányadó nyugdíjkorhatárt. A jogosultságot évente felül kell vizsgálni, mert 2012. január 1-től csak annak folyósítható ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt (vagy 30 nap közérdekű önkéntes munkát) tud igazolni.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. 2012. évtől csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni. Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, aki egészségkárosodott, vagy aki az 55. életévét betöltötte, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aki nem rendelkezik megélhetést biztosító jövedelemmel.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. Emellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Hazánkban jelenleg csak a lakosság tíz százaléka lakik albérletben, a megfizethető és biztonságos bérlakásszektor azonban sokkal több ember lakhatási problémáját tudna javítani. A jelenlegi intézményi, szabályozási és ellenőrzési feltételek mellett a tulajdonos számára kockázatos kiadni a lakását, a bérlőnek pedig nem nyújt hosszabb távon megfizethető és biztos lakhatást a magánbérleti szektor. Főleg a nagyvárosokban nagymértékben drágultak az albérletárak.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	89	0	0,00	37,08	100,00	100,00
2017	89	0	0,00	37,08	94,38	94,38
2018	89	0	0,00	37,08	94,38	94,38
2019	90	1	11,11	36,67	94,44	93,33
2020	90	0	0,00	36,67	95,56	94,44
2021	90	0	0,00	36,67	95,56	94,44
2022	93	3	12,00	19,35		

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakhatásra vonatkozó adatokból a településen lakók anyagi helyzetére következtethetünk. A település fejlődésének egyik mutatója, hogy milyen mértékű az új lakások építése, ami a népesség gyarapodással is összefüggésbe hozható.

Veszprémfajszon jellemzően családi házak épültek. A lakásállomány 2022-ben 3-mal növekedett. Jellemző a településre, hogy folyamatos az ingatlanok felújítása, korszerűsítése.

a) bérlakás-állomány

Aki korlátozott anyagi lehetőségei miatt nehezen tud megfelelő helyen saját tulajdonú lakást vásárolni, több módon is rossz helyzetbe kerülhet. Vagy lakást bérel nagyon drágán, és a jövedelme nagy részét kifizeti albérletre, vagy lakást vesz hitelre, amivel azt a kockázatot vállalja, hogy ha nem fizeti a törlesztőrészleteket, elveszítheti lakhatását.

A településen bérlakás-állomány nincs, igény nem mutatkozik rá.

b) szociális lakhatás

Szociális lakásállomány nincs, tekintettel arra, hogy erre vonatkozó igény ez idáig nem jelentkezett, a probléma nem jellemző a településre.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A hajléktalanság egy életkörülmény, amelyben emberek nem rendelkeznek állandó, megfelelő minőségű és biztonságos lakhellyel. A hajléktalan emberek nem rendelkeznek kellő kapcsolati tőkével vagy jövedelemmel, amely átsegítené őket a lakhatási problémákon. Ennek hiányában nehezebben jutnak állandó jövedelmet biztosító munkahelyhez, nehezebben jutnak lakhatási lehetőséghez, élelmiszerhez, ruházathoz és mindazokhoz a javakhoz, amelyek az egyszerű túléléshez szükségesek egy mai ember számára. Veszprémfajszon elégtelen lakhatási körülmények között élő személyről nincs tudomásunk. Hajléktalan személy egyáltalán nincs a településen.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. A településen kifejezetten lakhatást segítő támogatás nincs, a lakhatási problémával küzdő személyek rendkívüli települési támogatásban részesülnek.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	13	0
2017	20	0
2018	20	0
2019	25	0
2020	19	0
2021	15	0
2022	23	0

Forrás: önkormányzati adatok

2022-ben települési támogatást 32 fő igényelt. Az elmúlt években évről-évre mindössze egy személy részesült természetben nyújtott tűzifa támogatásban. A települési támogatást jellemzően az igénylő családok gyermekeinek iskoláztatására állapította meg a támogatást a település polgármestere. Elutasító határozat nem volt.

f) eladósodottság

Az utóbbi időben egy új, létszámában gyorsan növekvő krízis-csoport jelent meg a magyarországi településeken: a jelzáloghiteleiket fizetni képtelen, így jelenlegi lakhatásukban veszélyeztetett háztartások. Az elmúlt években több, eszközeiben, célzottságában, célcsoportjában jelentősen eltérő szakpolitikai intézkedés irányult erre a csoportra.

Az adósságrendezési eljárás célja az eladósodott magánszemélyek adósságcsapdából való kikerülését célzó új jogintézmény, a magáncsődeljárás eljárás hazai jogrendbe történő bevezetése. Magáncsődvédelem alatt az adós és hitelezőik érdekeinek összehangolásával, állami felügyelet mellett valósul meg az adósságok rendezése, oly módon, hogy annak eredménye az adósságcsapdából történő kikerülés. Magáncsődvédelmet az olyan adós kezdeményezhet, akinek vagyona és törlesztésre fordítható jövedelme nem elégséges a felhalmozott adósságával kapcsolatos törlesztési kötelezettségének teljesítésére. A magáncsődvédelem alatt úgy történik meg az adósságok rendezése, hogy az adós fizetési képességének helyreállítása a cél.

A településre nem jellemző az eladósodottság.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Veszprémfajszi külterületén nem találhatóak lakóingatlanok. A településen belül a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés megoldott. A közösségi közlekedéshez való hozzáférés teljes mértékben megfelelő, mindenki számára biztosított.

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

Veszprémfajszon szegregált lakókörnyezet egyáltalán nincs.

b) a telepen/szegregátumban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

Településünkön nincsenek szegregátumban élők.

c) területek a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településünkön szegregációval veszélyeztetett terület nincs.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészség alapvető emberi jog, ami teljes fizikai, lelki és társadalmi jólétet jelent, és nem egyszerűen a betegség vagy a fogyatékos állapot hiányát. Az egészséghez való jog tágabb értelmű, mint az egészségügyi ellátáshoz való jog.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény célja többek között:

- elősegíteni az egyén és ezáltal a lakosság egészségi állapotának javulását, az egészséget befolyásoló feltétel és eszközrendszer,
- hozzájárulni a társadalom tagjai esélyegyenlőségének megteremtéséhez az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésük során,
- meghatározni az egészségügyi szolgáltatások általános szakmai feltételeit, színvonalának garanciáit,
- lehetővé tenni az egyéni és a közösségi érdekek harmonikus érvényesülését, a mindenkori népegészségügyi célok elérését, a szükséges erőforrások előteremtését, optimális felhasználását és az egészségtudományok fejlődését.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A község egészségügyi ellátása megfelelő, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés senkit nem ér. Az egészségügyi alapellátást 1 fő házi orvos látja el. Az egészségházat, melyben az orvosi rendelő és a védőnői szolgálat működik az önkormányzat 2008. évben felújította, teljes mértékben akadálymentessé tette. A fogyatékkal élők számára Braille írásos piktogramok segítik a tájékozódást az ügyfélforgalmi helyiségben. Gyógyszertár hiányában ún. „kézi gyógyszertár” működik az egészségházban, mely kielégíti a lakosság részéről jelentkező gyógyszerigényeket.

Az orvosi ügyelet, valamint a fogorvosi ellátás és ügyelet Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött szerződés keretében áll a nemesvámosi lakosok rendelkezésére. A településen a házi orvos látja el a gyermekorvosi feladatokat is.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0	0,00
2017	0	0	0	0	2	1,00
2018	0	0	0	0	3	1,00
2019	0	0	0	0	3	1,00
2020	0	0	0	0	4	1,00
2021	0	0	0	0	2	1,00
2022	0	0	0	0	1	0,33

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A házi orvosi ellátást a társadalombiztosítás szempontjából biztosítottak tekinthető személyek, valamint az egészségügyi szolgáltatásra jogosult (a továbbiakban együtt: biztosított) személyek térítésmentesen vehetik igénybe. A biztosítottak tekinthető személyek körét tételesen a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 5. §-a határozza meg. E szerint biztosított személynek

kell tekinteni például a munkaviszonyban (közalkalmazotti, közszolgálati, kormányzati szolgálati, szolgálati jogviszonyban) állókat tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatásuk teljes vagy részmunkaidőben történik, a szövetkezeti tagot, az álláskeresési támogatásban részesülő személyt, a kiegészítő tevékenységet folytatót nem minősülő egyéni és társas vállalkozót, a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személyt, az egyházi személyt és meghatározott feltételekkel a mezőgazdasági őstermelőt. A biztosítottak körén kívüli, egészségügyi szolgáltatásra jogosultak körének felsorolását a Tbj. 16. §-a tartalmazza. Ilyennek minősül - többek között - az, aki az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaiban (táppénzben, terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban) részesül, aki oktatási intézmény hallgatója, nyugdíjas, magyar állampolgárságú kiskorú, fogvatartott, belföldinek minősülő hajléktalan, továbbá aki az egészségügyi szolgáltatásra külön megállapodást kötött.

Az egészségügyi alapellátás körébe tartozó ellátásokat az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény határozza meg. Az egészségügyi alapellátás célja annak biztosítása, hogy a beteg a lakóhelyén, illetve annak közelében választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül.

A háziorvosi ellátás szolgáltatásai

A biztosított a háziorvosi, házi gyermekorvosi (a továbbiakban együtt: háziorvosi) ellátás keretében térítésmentesen jogosult

- az egészséges életmód segítését szolgáló (például táplálkozási) tanácsadásra és egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérésére (szűrés),
- betegsége esetén a háziorvosi rendelőben, illetve amennyiben egészségi állapota indokolja az otthonában történő orvosi vizsgálatra és gyógykezelésre - ideértve az ellátás során felhasznált, az elsősegély keretében alkalmazott gyógyszert (kivéve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszert), illetve kötszert is -,
- a háziorvos által kezdeményezett, a biztosított otthonában történő szakorvosi vizsgálatra és véleményre,
- krónikus betegsége esetén háziorvosi gondozásra, életvezetési tanácsadásra és a gyógykezeléshez szükséges, a biztosított vagy a gondozását végző személy által használt diagnosztikus és terápiás eszközök használatának megtanítására,
- a háziorvos rendelése, beutalása szerint az alapellátás keretében végzett szakápolásra, járóbeteg szakellátásra és fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásra,
- keresőképességének elbírálására (például táppénzre való jogosultság megállapításához),
- egyéb orvos szakértői vizsgálatra és szakvéleményre, amennyiben az társadalombiztosítási ellátásra vagy szociális juttatásra, illetve külön jogszabályban meghatározott kedvezményre való jogosultság megállapítására irányul.

A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos feladatkörébe tartozik különösen az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

A háziorvos feladatkörébe tartozik továbbá:

- a terhesgondozásban való közreműködés,
- a közegészségügyi-járványügyi feladatok ellátása,
- az egészségnevelésben és az egészségügyi felvilágosításban való részvétel,
- külön jogszabályban foglaltak szerint az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok elvégzése és az egyes népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálatokban való közreműködés, valamint együttműködés az ellátási területén ilyen szűrővizsgálatot végző egészségügyi szolgáltatóval és a végrehajtásért felelős szervvel,
- az önkormányzattal kötött szerződésben rögzítettek szerint az ügyeleti szolgálatban való részvétel,

- külön engedély alapján a kézi gyógyszerár kezelése,
- külön jogszabályban meghatározott orvosi, orvosszakértői feladatok,
- külön jogszabályban foglaltak szerinti halottvizsgálat ellátása.

A házi orvos szükség esetén minden olyan közegészségügyi-járványügyi intézkedést megtesz, amely a lakosság egészségének megóvása érdekében szükséges.

A házi orvos külön jogszabályokban foglaltak szerint végez:

- védőoltást és azzal kapcsolatos tennivalókat,
- fertőző betegségekkel és fertőző betegségekre gyanús személyekkel kapcsolatos tevékenységet,
- kórokozó-hordozókkal kapcsolatos tennivalókat,
- ételmérgeзések esetén szükséges teendőket.
- A házi orvos az észlelt közegészségügyi-járványügyi és egészségügyi hiányosságokról és az általa megtett intézkedésről értesíti a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala járási (fővárosi kerületi) népegészségügyi intézetét (a továbbiakban: járási népegészségügyi intézet).

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. Közgyógyellátás alanyi és normatív jogcímenen állapítható meg. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott járóbeteg ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre gyógyszerkerete erejéig, valamint egyes, külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra. A gyógyszerkeret rendszeres gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és az akut megbetegedésből eredő gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

Az 1993. évi III. törvény 49-53. §-a valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 35-49. §-a szabályozza az ellátást. A gyógyszerkeret 2018. évi összegét a 2017. évi C. törvény 67. §-a szabályozza.

Alanyi jogcímen az ellátásra jogosult az a személy, aki

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;
- a központi szociális segélyben részesülő;
- a rokkantsági járadékos;
- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül;
- az, aki rokkantsági ellátásban részesül, az alábbi esetekben: 1) az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket 2) aki rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;
- aki öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult;
- aki öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült az 1) illetve 2) pontban ismertettek szerint.

Normatív jogon a szociálisan rászorult személyek részesülnek közgyógyellátásban. Ez a hozzájárulás az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához nyújt segítséget, kompenzálja a gyógyító ellátással kapcsolatos kiadásokat.

Az ápolási díj a súlyosan fogyatékos személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás, amely ellátás a járási hivatalnál igényelhető.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A község egészségügyi ellátása megfelelő, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés senkit nem ér. Az egészségügyi alapellátást 1 fő házi orvos látja el. Az önkormányzat tulajdonában lévő épület, mely

helyet ad a háziorvosi rendelőnek is felújított, azonban az eszközök, berendezések pótlásra, cserére, felújításra szorulnak. A rendelés heti két napon érhető el a településen, azonban a közeli Nemesvámoson az egészségházban, melyben orvosi rendelő és a védőnői szolgálat működik, minden nap fogadja a pácienseket a háziorvos. A nemesvámosi egészségházban a fogyatékkal élők számára Braille írásos piktogramok segítik a tájékozódást az ügyfélforgalmi helyiségben. Gyógyszertár hiányában ún. „kézi gyógyszertár” működik az egészségházban, mely kielégíti a veszprémfajsi lakosság részéről jelentkező gyógyszerigényeket is.

Az orvosi ügyelet, valamint a fogorvosi ellátás és ügyelet Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött szerződés keretében áll a veszprémfajsi lakosok rendelkezésére. A településen a háziorvos látja el a gyermekorvosi feladatokat is.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A kisgyermek és iskoláskorú gyermekek számára kötelező szűrővizsgálatokra a védőnő és a háziorvos bevonásával rendszeresen sor kerül. Minden évben lehetőség van a - helybe érkező - tüdőszűrő vizsgálaton való részvételre is, amely a 40 év fölöttiek részére ingyenesen igénybe vehető.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés a településen nem biztosított. Az ellátáshoz való hozzáférés a közeli Veszprémben lehetséges.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat nem tart fenn és nem működtet köznevelési intézményt. Az óvodai és bölcsődei ellátás vonatkozásában Nemesvámos Község Önkormányzatával kötött feladatellátási szerződést az önkormányzat. A nemesvámosi Petőfi Sándor Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános iskolában, valamint az önkormányzati fenntartású óvodában és bölcsődében biztosított a közétkeztetés, amely megfelel az érintett korosztályok egészséges, korszerű étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat nem tart fenn sportcsarnokot, sportolási lehetőség a gyerekek részére a parkerdőben biztosított.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Családsegítő Szolgálat szociális alapellátást nyújt, amely a családsegítés keretében a településen élők szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének elősegítése céljából nyújt általános és speciális szolgáltatásokat. A Veszprémben működő Családok Átmeneti Otthonába veszprémfajsi állandó lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek és törvényes képviselőik is elhelyezésre kerülhetnek.

g) drogprevenció szolgáltatások

Az önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a drogprevenciót. Lényeges a rendőrséggel való együttműködés, a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzése, az ifjúságvédelem, és a droghasználat veszélyeire való felhívás, valamint a családon belüli erőszak megelőzése.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Míg az egyenlő bánásmóddhoz való jog mindenkit megillet, addig az esélyegyenlőség biztosítása a jogalkotó részéről külön intézkedések, jogszabályi rendelkezések megtételét követeli meg. Ezeket nevezzük általában pozitív intézkedéseknek. Az Ebktv. 11. § (1) bekezdés a) pontja szerint az előnyben részesítés: nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások általában véve is pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat, a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesíti az Önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmény annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

Az alábbi táblázat adatai azért üresek, mert Nemesvámos Község Önkormányzata népkonyha szolgáltatás igény hiányában nem működik.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet mozgatórugója a Veszprémfajszai Német Nemzetiségi Önkormányzat, a Német Nemzetiségi Asszonykórus, továbbá a településen működő Veszprémfajszért Egyesület, melyek aktív tevékenységükkel hozzájárulnak a település közösségi életének erősítéséhez.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a szociális és gyermekjóléti ellátások, település üzemeltetési feladatai, közterületek tisztántartása biztosított. A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, de legalább a szinten tartása tekintettel az önkormányzat szűkös anyagi lehetőségeire.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	106	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A községben etnikai konfliktus nincs, annak kezelése nem releváns.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A szolidaritás és felelősségvállalás mind a magánemberekben, mind a községben működő gazdasági szervezetekben jelen van, mely jellemzően felajánlások formájában nyilvánul meg. A településen működő katolikus egyházközség adományokkal támogatja a rászorultakat. A Családsegítő - és Gyermekejölési Szolgálat adományjuttató akciókat szervez a rászorulóknak részére.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen roma nemzetiségi önkormányzat nincs.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem minden érintett rendelkezik a lehetőségeire vonatkozó információkkal, nem minden álláskereső regisztráltatja magát.	Álláskereső, ellátásból kiesett álláskeresők segítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekszegénység következményei széleskörűek és hosszú távúak. Az alacsony jövedelemmel rendelkező családokban nevelkedő gyermekek rosszabbul teljesítenek az iskolában, nagyobb valószínűséggel rosszabb lesz az egészségi állapotuk, és nehezebben birkóznak meg az élet nehézségeivel. Ezek a következmények segítik annak megértését is, hogy a szegénységben élés élethelyzete hogyan kapcsolódik az antiszociális viselkedéshez és a bűnelkövető magatartáshoz. A gyermekszegénység következményei a társadalmi költségek oldalán is megjelennek: pénzben kifejezhető, hogy a kormányzatok mennyit költenek a gyermekszegénység hatásainak enyhítésére, ugyanakkor gazdasági költsége van annak, hogy a szegény gyermekek nem tudják megvalósítani a bennük rejlő lehetőségeket.

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	125	129	254	49,21%	50,79%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			6	2,36%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	21	18	39	8,27%	7,09%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	6	4	10	2,36%	1,57%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. Iskoláztatáshoz kapcsolódóan évente rendkívüli települési támogatást igényelhetnek az önkormányzattól az iskolás korú gyermeket nevelő szülők.

A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

A településen fogyatékos gyermeket nevelő család nincs.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Hátrányos helyzetű (HH) az a gyermek, az a tanuló, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és/ vagy alacsony a szülők iskolai végzettsége, vagy alacsony a szülők foglalkoztatottsága, vagy elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények között él.

Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll. A településen hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránt az utóbbi években a jegyzőhöz egyetlen kérelem sem érkezett. Védelembe akkor kell venni a gyermeket, ha a szülő, vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételeivel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

Védelembe vett gyermek a településen évek óta nincs.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	10
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény keretében a gyermek szociális helyzete alapján jogosultabbak között a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére és normatív alapon az ingyenes tankönyvellátás igénybevételére.

Annak a gyermeknek, illetve fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában az önkormányzat jegyzője egyszeri támogatást biztosít, amely összeg 2022-ban gyermekenként 6.000,- Ft volt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság iránti kérelmet 2017-ben egy család nyújtott be, ahol kettő gyermek részére került megállapításra az ellátás, ezentúl egy 8 gyermekes család költözött Veszprémfajszra, akik szintén jogosultak voltak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ők néhány hónap elteltével el is költöztek a településről.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek 2018 óta nincs a településen.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő

2016	0	0	-
2017	0	0	-
2018	0	0	-
2019	0	0	-
2020	0	0	-
2021	0	0	-
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Árvaellátásban senki sem részesül a településen.

Veszprémfajszon a gyermekes családok az iskoláztatáshoz, valamint a gyermek születéshez kapcsolódó költségek viseléséhez, a kiadások enyhítése céljából rendkívüli települési támogatást igényelhetnek.

d) ingyenes, vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen, a rászoruló egyéb tanulók 50 %-os támogatást kapnak. Ezen felül 50 %-os kedvezményben részesülnek a három vagy többgyermekes családok is.

Veszprémfajszon nincs oktatási-nevelési intézmény, így ez a témakör nem releváns a településen.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyerekek száma, aránya

A népesség-nyilvántartás adatai alapján a településen magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek (0-18 éves korig) az elmúlt években egyáltalán nem volt.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált lakókörnyezet a településen nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A településen hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermek nincs, ilyen irányú kérelem az elmúlt években egy alkalommal sem érkezett a jegyzőhöz. Ennek ellenére az önkormányzat biztosítja azokat a feltételeket, amelyek által javíthat az esetlegesen hátrányos helyzetűvé váló gyermekek esélyein.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás körébe tartozik. Ez azt jelenti, hogy a települési önkormányzatok kötelesek gondoskodni arról, hogy a védőnő a gyermekes családok rendelkezésére álljon. Ilyen a területi védőnők és az iskola-védőnők munkája. A területi védőnők fontos életszakaszoknál vannak jelen a család életében, így a várandósság alatt, az újszülött fogadásánál, a

családi élet kialakításánál, vagy amikor gyermekünk óvodába vagy iskolába készülődik. Az óvodai ellátásban is ők vesznek részt. Régebben a házi gyermekorvossal közösen látták el a körzeteket. A szabad orvosválasztással megszűnt ez a fajta szoros együttműködés; a védőnők a védőnői tanácsadóban önállóan működnek, de megmaradt a kötelezettségük, hogy amennyiben egészségügyi beavatkozást tartanak szükségesnek, azt jelezzék a gyermek kezelőorvosának, házi gyermekorvosának - illetve az anya problémái esetén a háziorvos felé.

A védőnők elsősorban megelőző tevékenységre, egészségfejlesztésre képzett szakemberek. Általában a területi védőnő az, akivel a család közvetlen kapcsolatban áll. Elvileg a nővédelmi feladat keretében segíti az anyaságra való felkészülést, illetve részt vesz a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében. Ő végzi a várandós anyák gondozását is: vagy otthonukban látogatja meg a gondozásba vett kismamákat, vagy a tanácsadóban lehet őt felkeresni segítségért. (A jogszabály rendelkezik a látogatások gyakoriságáról; eszerint a várandósság ideje alatt legalább öt alkalommal látogatja meg a védőnő a várandós anyát.)

A gyermekágyas időszakban is fontos a szerepe. A babával hazaérkező, sokszor bizonytalan, megerősítést váró anyákat látja el az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint családtervezéssel kapcsolatos tanácsokkal. A területi védőnők manapság egyre nagyobb hangsúllyal hívják fel a figyelmet az anyatejes táplálás fontosságára, s különösen az első 6 hónapban fokozott figyelemmel kísérik a szoptatás folyamatát, megtanítják a helyes technikát, és a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira adnak tanácsot. A védőnő gyakorlatilag már a legelső órától ott van a család közelében, hiszen a kórházból való hazakerülés után már két napon belül meglátogatja az újszülöttet és édesanyját, majd hat hetes korig hetente felkeresi őket.

A gyermek első hat évében a területi védőnők az eleinte gyakoribb, majd később ritkuló családlátogatások, illetve tanácsadás keretében folyamatosan részt vesznek a gyermek gondozásában. Az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti okok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek testi, mentális, lelki fejlődését fokozott figyelemmel kísérik. A beteg gyermekek otthoni ápolását segítik tanácsaikkal. A családokat tájékoztatják az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, szervezik, nyilvántartják a védőoltások beadását. Ha a gyermek fejlődésében elváltozást észlelnek, ezt jelezniük kell a megfelelő szakembernek (elsősorban a házi gyermekorvosnak), vagy a szülőt kell hozzá irányítaniuk. Az anyának is szüksége lehet lelki támogatásra, megerősítésre, vagy a neveléshez-gondozáshoz szükséges javaslatokra, amiért szintén fordulhat a védőnőhöz.

A területi védőnő sokféle irányba ágazó teendői között fontos szerepe van az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok elvégzésének. Rendeletiek szabályozzák a védőnői feladatkörben elvégzendő szűréseket. Eszerint a védőnőknek a gyermek 1, 3, 6 hónapos korában a testi fejlődés (súly, hossz, fej-, és mellkőrfogat), a pszicho-motoros és a mentális fejlődés, illetve az érzékszervek működésének (látás, kancsalság, hallás) vizsgálatát kell elvégezniük, valamint a BCG-heg ellenőrzését és a pajzsmirigy tapintásos vizsgálatát. 1 éves életkorban és aztán 6 éves korig évente a testmagasság, testtömeg vizsgálatát, a fejlődés, tápláltsági állapot értékelését, az esetleges fejlődési problémák: a pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés, a magatartásproblémák vizsgálatát végzik. De ide tartozik az érzékszervek működésének szűrése, a beszédfejlődés kontrollálása és a mozgásszervek elváltozásának szűrése (lúdtalp, gerinc-elváltozások) is. 3-6 éves életkor között évente megméri a gyermek vérnyomását. Ha a szűrési eljárás során bármilyen eltérést észlelnek, írásban kell jelezzék a házi gyermekorvosnak.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	2	2
2017	1	2	2
2018	1	3	3
2019	1	5	5
2020	1	7	7
2021	1	2	2
2022	1	3	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen 1 fő védőnő látja el a munkát, aki 2 településen végzi a védőnői feladatokat. Az 1 védőnőre jutó gyermekek száma alacsony. A védőnőhöz a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.

2022	0	0	0	n.a.	n.a.
------	---	---	---	------	------

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Veszprémfajszon heti egy alkalommal tart rendelést a háziorvos, a háziorvosi szolgálat székhelye egyébként Nemesvámoson van. A betegek a hét bármely napján igénybe tudják venni az ellátást a szomszéd településen, Nemesvámoson.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben pedig a háziorvos által.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Rehabilitációs ellátásra a településen nincs lehetőség. Speciális ellátási igényre vonatkozó szolgáltatás Veszprémben vehető igénybe.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekvédelem rendszerében a személyes gondoskodást nyújtó ellátások egyik alapellátási formája. A családsegítő szolgálat olyan szociális alapellátás, amely a családsegítés keretében a településen élők szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése céljából nyújt általános és speciális segítséget. A Gyermekjóléti Szolgálat célja a gyermekek testi, lelki fejlődésének, családban történő nevelésének elősegítése. Ennek érdekében a szolgálat rendszeres kapcsolatot tart fenn a védőnővel, a háziorvossal, a nevelési – oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel. Az alapellátás igénybevételének feltétele a család együttműködési szándéka. Az ellátás térítésmentesen vehető igénybe.

Speciális szolgáltatások, mint Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda városunkban nem működnek tekintettel arra, hogy a község állandó népességének életszínvonala alapján ezek működtetése jelenleg nem indokolt. A gyermekszegénység jelensége településünkön igen kis mértékben fordul elő, így állandó kompenzációs szolgáltatásokra nincs szükség. Néhány esetben találkozunk olyan nehéz élethelyzettel, mely segítségnyújtást, esetleges beavatkozást igényel. Ezeket a helyzeteket a helyi intézmények, civil szervezetek megfelelő módon, szükség esetén összefogással kezelik.

e) gyermekek napközbeni ellátása, bölcsődei ellátás

Az alábbi két táblázat azért nullás, mert Veszprémfajszon nincs helyben óvoda, vagy bölcsőde. A szomszéd településen, Nemesvámoson működik egy térítésmentesen igénybe vehető egy önkormányzati fenntartású óvoda-bölcsőde és van ezenkívül egy alapítványi működésű, magyar-angol nyelvű alapítványi fenntartású magánóvoda és családi bölcsőde.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0

2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH

f) gyermekvédelem

Kialakult veszélyeztetettség esetén a családgondozás célja a veszélyeztető tényezők megszüntetése, belátható határidőn belül.

Amennyiben a kiskorú gyermek testi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése bármi ok folytán veszélybe kerül, a családgondozó javaslatot tesz a védelembe vételre.

A környezet és a szakemberek odafigyelése, a jelzőrendszer azonnali, több lábon álló működésének szinten tartása, javítása elengedhetetlen.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatása is biztosított a Családsegítő Szolgálatnál. A gondozás során a szakember segíti az anyát abban, hogy születendő gyermekét fogadni tudja, adományok szervezésével, és a csecsemő ellátásához szükséges felszerelések előteremtésével. Amennyiben az anya lakhatása nem megoldott és természetes támaszai nincsenek, a családsegítő elősegíti a családok átmeneti otthonában vagy anyaotthonba történő felvételét.

Ha a szülő valamilyen egészségügyi, szociális, lakhatási probléma miatt átmenetileg nem tudja megoldani gyermeke családban történő elhelyezését, kérheti az átmeneti gondozást. A Családok Átmeneti Otthona Veszprémben működik.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészséges életmód szerves része a sportolás. A településen a gyermekeknek, fiataloknak a szabadidő aktív eltöltésére csak a parkerdőben és az ott található játszótéren van lehetőségük. Az önkormányzat minden veszprémfajsi lakóhellyel rendelkező gyermek egyházi, alapítványi táboroztatásához anyagi támogatást biztosít egy-egy nyári tábor vonatkozásában, ezzel segítve a szülőket, hogy kevesebb pénzügyi terhet jelentsenek a szünidei táborok kiadásai. A Veszprémfajsi Német Nemzetiségi Önkormányzat aktív szerepet vállal a gyermeknap, a mikulás ünnepség és a falunap megrendezésében.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Veszprémfajson gyermekétkeztetés nincs. A nemesvámosi köznevelési intézményekben (általános iskola, óvoda) biztosított a közétkeztetés, amely megfelel az érintett korosztályok egészséges, korszerű étrendjére vonatkozó elvárásoknak. Az óvodában főzőkonyha, az iskolában melegítő konyha működik.

Az ingyenes étkezésben részesülők száma egyenes arányban áll a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számával. Jelenleg nincs a településen ezen kedvezményekben részesülő gyermek.

j) eltérő kultúrájú, vagy hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Veszprémfajson egyáltalán nincsenek hátrányos helyzetű gyermekek, ezért ez a témakör a településen nem releváns..

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A pozitív diszkrimináció, hátrányt csökkentő megkülönböztetés, esélykiegyenlítés csoportra, személyre vonatkozó jogi, adminisztratív vagy egyéb segítséget jelent, melyre a csoport vagy személy valamilyen szempontból a többséghez képest hátrányos helyzete ad okot. Indítéka a domináns egyén vagy csoport együttlérése, megértés, illetve a másik fél követelése vagy tiltakozása a gazdasági és társadalmi igazságtalanság ellen. Szándéka a szolidaritás, az embercsoportok közötti gazdasági vagy társadalmi igazságtalanság enyhítése, vagyis az esélyegyenlőség megteremtése.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során az önkormányzat pozitív diszkriminációval segíti a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen óvoda nem működik. A veszprémfajsi gyerekek a nemesvámosi, önkormányzati fenntartású óvodába járnak Nemesvámos Község Önkormányzata és a veszprémfajsi önkormányzat közötti óvodai feladatellátásra vonatkozó szerződés alapján.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont).

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során. A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A következő két táblázat azért nullás, mert Veszprémfajszon nincsenek oktatási- nevelési intézmények, valamint hátrányos helyzetű gyermekek.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Nincs a településen köznevelési intézmény.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Nincs a településen köznevelési intézmény.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nincs a településen köznevelési intézmény.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az önkormányzat együttműködve a családgondozóval, annak jelzése esetén a különböző tehetség gondozó programokban való részvételét elősegíti a nehéz anyagi körülmények között élő tehetséges gyerekeknek.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek különböző anyagi helyzete.	Adománygyűjtés szervezése, támogatások biztosítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők eleve rosszabb gazdasági helyzetben vannak, mivel hátrányosabb a munkaerőpiaci helyzetük (jellemzően kevesebbet keresnek és alacsonyabb pozíciókban dolgoznak, mint a férfiak); valamint a

háztartáson belüli gondoskodási terhek (háztartásvitel, gyereknevelés, idős és beteg hozzátartozókról való gondoskodás) is jórészt rájuk hárulnak. Egy 2018-as reprezentatív felmérés azt mutatta, hogy a legnagyobb problémát a piaci munka és a háztartási, gondoskodási munkák összeegyeztetése jelenti a nők számára.

Ez magában foglalja mind az anyaság és a munkavállalás konfliktusát, mind az idős szülőkről, fogyatékkal

élő hozzátartozókról való informális gondoskodást. A 40–60 éves nőknek különösen jelentős problémát jelent a gondoskodási munkák és a bér munka összeegyeztetése, gyakran nem csak a gyermekeikről, hanem párhuzamosan az idős szüleikről is gondoskodniuk kell, ezért nehezebben tudnak kötött munkarendű, teljes munkaidéjű állást vállalni. A lakhatás és megélhetés biztosítása különösen problémássá válhat, ha egy nő egyedül marad gyerekeivel egy párkapcsolati szétválás miatt, az egyedülálló anyák anyagi terhei nagyon súlyosak.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát: az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései, miszerint:

- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,
- a nőket a férfiakkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén,
- szociális biztonság területén.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Tény, hogy az országos adatok alapján a nők gazdasági aktivitása alacsonyabb a férfiakénál – és e különbségnek csak egyik vékonyka szelete a női élethelyzetből, az anyaságból fakadó inaktivitás (CSED, GYED, GYES). Sajnos gyakran találkozhatunk azzal, hogy a nők háttérbe szorulnak a munkavállalást illetően, valamint gyakran a női bérek mértéke elmaradást mutat a férfiak béréhez képest annak ellenére, hogy a Mt. 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál, különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és a nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújtanak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Pontosabb képet kaphatnánk a kérdésről, ha a rendelkezésre álló adatok között szerepelne az is, hogy az érintett csoportokból (férfiak és nők) hányan nevelnek gyermeket, hányan nevelnek 14 évnél fiatalabb gyermeket, összesen hány gyermeket nevelnek, illetve közülük hányan egyedülállóak. A nemenkénti álláskeresői arány tekintetében nagyjából ugyanolyan a férfiak és nők aránya.

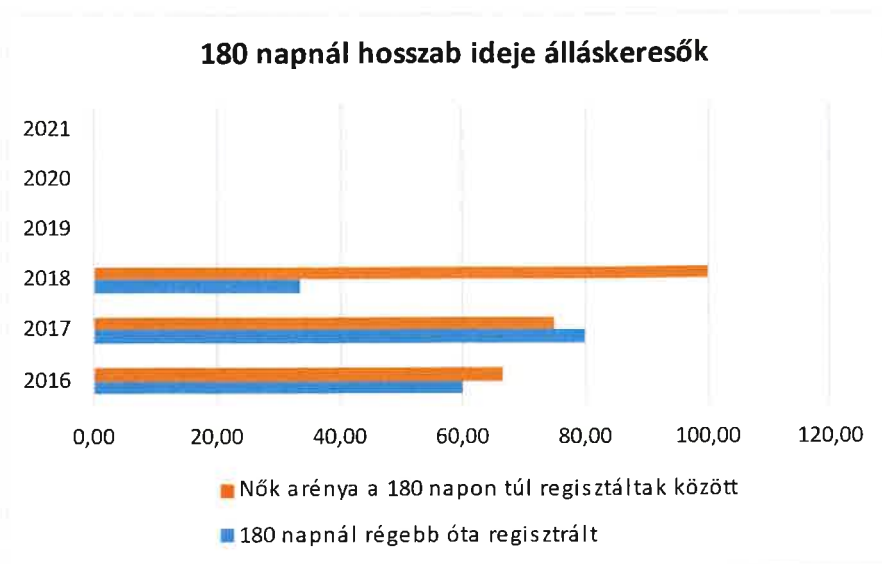
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	2,3	3,66	2,98%
2017	2,38	3,61	3,00%
2018	1,16	2,38	1,77%
2019	0	0	0,00%
2020	0	2,44	1,22%
2021	0	2,41	1,21%
2022	1,14	1,23	1,18%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélüliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	60	66,67
2017	80	75
2018	33,33	100
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	5	0
2017	5	0
2018	3	0
2019	0	0
2020	2	0
2021	2	0
2022	2	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők száma Veszprémfajszon folyamatosan nulla.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen foglalkoztatást segítő és képzési program nincs, a munkanélküliek alacsony száma ilyen program bevezetését nem indokolja. Ugyanakkor az önkormányzat EFOP pályázati forrás felhasználásával térítésmentesen biztosított a helyi lakosok részére különböző tanfolyamokat, mint pl. angol nyelv, varrás, csokoládékészítés, fényképezés, számítástechnikai ismeretek, stb.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincsen adat arra vonatkozóan, hogy a településen miként áll összefüggésben a nők iskolai végzettsége és foglalkoztatottsága. A nemesvámosi gyárakban, üzemekben szalag mellett dolgozó betanított munkásoknak számos munkalehetőség adódik. A Veszprémfajszon élő alacsony végzettségű nők a helyi cégeken kívül a veszprémi munkahelyek kínálatából is válogathatnak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, melynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző). A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, a foglalkoztatás területén jelentkező, a nőket érintő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeit segíti a megfelelő férőhellyel rendelkező óvoda, bölcsőde megléte. A településen jelenleg óvoda, bölcsőde nem működik, azonban ezen ellátások a közeli Nemesvámoson elérhetőek.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	10	10
2017	1	9	9
2018	1	4	4
2019	1	4	4
2020	1	5	5
2021	1	10	10
2022	1	4	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0

2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A településen bölcsőde nincs, ilyen kis településen nem kötelező a bölcsőde működtetése.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnő szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdi meg: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszak áldozatainak helyzete szintén megoldatlan probléma az országban. A nők elleni erőszak arányairól és az áldozatok védelméről nincsenek hivatalosan hozzáférhető adatok Magyarországon, az Európai Unió Alapjogi Biztosságának 2014-es reprezentatív felméréséből tudjuk, hogy több mint 200 000 nő élt akkor bántalmazó párkapcsolatban. A családon belüli erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszer alapján derülhet fény családi erőszakra, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A családsegítő által nyújtott szolgáltatás tartalma: a jelzéshez igazodó információnyújtás, szolgáltatás-közvetítés, utánpótlás, a krízishelyzet kezelése szakszerű krízisjelzésfogadással és szakértőhöz való irányítással. A gondozás során a szakember segíti az anyát abban, hogy születendő gyermekét fogadni tudja, adományok szervezésével, és a csecsemő ellátásához szükséges felszerelések előteremtésével. Amennyiben az anya lakhatása nem megoldott és természetes támaszai nincsenek, a családsegítő elősegíti a családok átmeneti otthonában vagy anyaothtonba történő felvételét.

Ha a szülő valamilyen egészségügyi, szociális, lakhatási probléma miatt átmenetileg nem tudja megoldani gyermeke családban történő elhelyezését, kérheti az átmeneti gondozást. A Családok Átmeneti Otthona Veszprémben működik. 2022. évben fiatalos válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása nem történt, ilyen jellegű problémáról nem érkezett jelzés. Átmeneti gondozás mellett végzett családgondozás Nemesvámoson élő gyermek esetében nem volt.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

Községünkben az Német Nemzetiségi Önkormányzatnak vannak női tagjai. A közös hivatal dolgozói között többségben van a női munkaerő.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkre nem kimondottan jellemző a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák jelenléte. A gyermekét egyedül nevelő nők esetében a szegénység kockázata magasabb.

5.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekét egyedül nevelő szülő esetében a szegénység kockázata magasabb.	Gyermekeiket egyedül nevelő szülők részére szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások, célzott támogatások biztosítása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

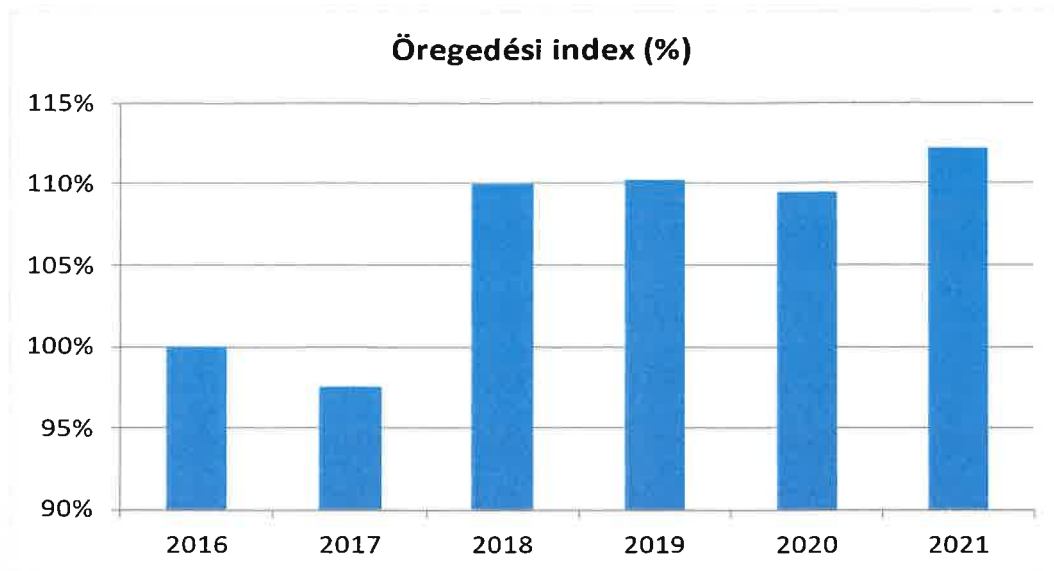
A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer alapján az időskorú saját jogú nyugdíjra (öregségi nyugdíj, rehabilitációs járadék) és/vagy hozzátartozói nyugdíjra (özvegyi, árvaellátás, szülői, baleseti hozzátartozói nyugellátás, özvegyi járadék) lehet jogosult.

Az állandó lakosságból a 65 év feletti nők száma meghaladja a 65 év feletti férfiak számát. Az összes nyugdíjas száma ennél magasabb, ennek oka, hogy a nők már 40 év munkaviszony után is elmehetnek előrehozott nyugdíjba.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	41	41	100,00%
2017	40	41	97,56%
2018	44	40	110,00%
2019	43	39	110,26%
2020	46	42	109,52%
2021	46	41	112,20%
2022	46	40	111,4%

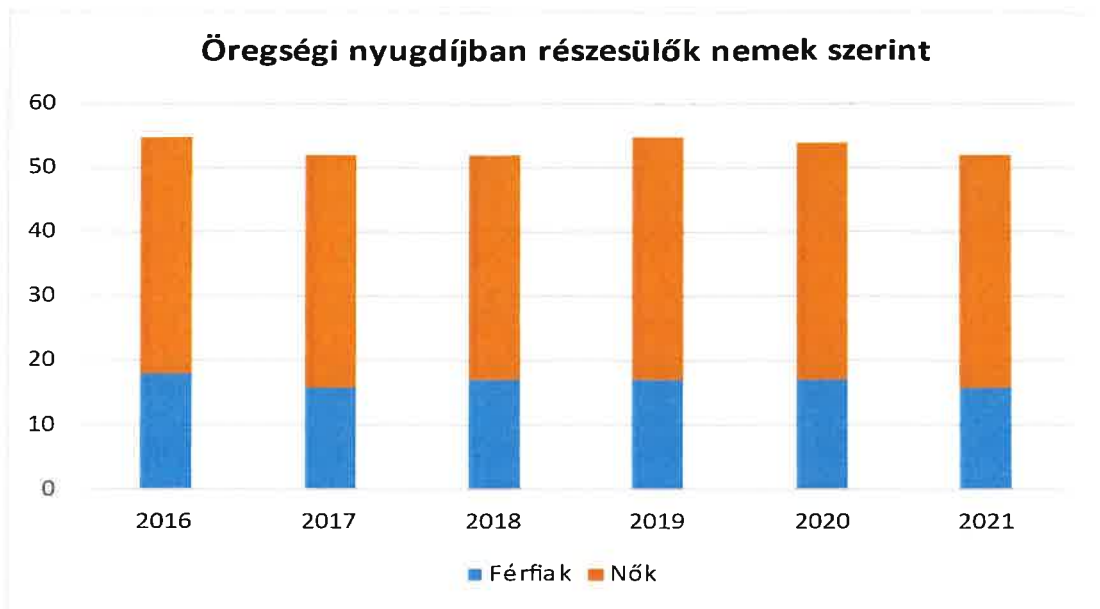
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	2	0	18	37	0	1	0
2017	2	0	16	36	0	1	0
2018	2	0	17	35	0	1	0
2019	1	0	17	38	0	1	0
2020	1	0	17	37	0	1	0
2021	1	0	16	36	0	1	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás:
TelR,
KSH
Tstar

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és növekedik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- emelkedik az átlagéletkor,
- jellemző a nők hosszabb élettartama.

Az időskorban jellemző megbetegedések a daganatok, keringési zavarok, szív és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák -mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemző a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Veszprémfajszon a legnagyobb problémát az idősek esélyegyenlőségének témakörében az jelenti, hogy nagyon magas az egyedül élők aránya. Nagyon sokan elveszítették házastársukat és egyedül élnek, gyermekeiktől, más rokonaiktól távolt.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A korosztály erőssége a megbízhatóság, a nagy szakmai tapasztalat és az aktív munka befejeztével a megnövekedett szabadidő. Fontos lenne a fiatalabb generációk munkájának kiegészítéseként – a hatályos jogszabályoknak megfelelően – részmunkaidőben, helyettesítéssel, távmunkában lehetőséget teremteni az idősek foglalkoztatására. Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltató a munkaerő-piaci diszkriminációnak, nehezebben tudnak elhelyezkedni, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Kiemelt figyelmet kell fordítani a nyugdíj előtt álló korosztályra.

A saját jogú nyugdíjasok foglalkoztatásához kapcsolódó közteherviselés szabályaiban 2019. január 1-jétől jelentős változás állt be. Januártól a nyugdíjasok – a Munka Törvénykönyve szerinti – munkaviszonyban történő foglalkoztatása nem keletkeztet biztosítási jogviszonyt. A jelentős változás érintette a nyugdíjas munkavállaló járulékfizetését és a munkáltató adófizetési kötelezettségét is. A nyugdíjas munkavállaló esetében ez azt jelenti, hogy a munkaviszonyból származó jövedelme után csak 15 % személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége keletkezik, miközben a munkáltatónak a

nyugdíj melletti munkaviszonyban foglalkoztatott dolgozók munkabére után nem keletkezik további közteherfizetési kötelezettsége.

Ezenkívül nagy változás, hogy 2020. július 1-jétől már nemcsak a munkaviszonyban álló, hanem foglalkoztatási formától függetlenül minden munkát végző saját jogú nyugdíjas is mentesül a biztosítási- és járulékfizetési kötelezettség alól, melynek következtében:

- Növekedni fog a nyugdíjas munkavállalók nettó bére.
- A nyugdíj melletti munkavégzéssel szerzett jövedelem járulékmentessé válik, így már nem vehető figyelembe az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset.
- Továbbá, nem számít bele a nyugdíjnál a szolgálati időbe.
- Az egyéni járulékok mellett nem kell megfizetni a nekik munkát adó cégek szociális hozzájárulási adóját és a szakképzési hozzájárulást.

A veszprémfajsi idős korosztály foglalkoztatottsági mutatóiról, illetve arról, hogy a már nyugdíjas személyek vállalnak-e munkát kereset-kiegészítésként nem rendelkezünk információval, adattal.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	5	5	3	0	2	2
41-45 év (TS 042)	Fő	0	0	0	0	2	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	-	100,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	1	0	0	0	0	1
	%	20,00%	0,00%	0,00%	-	0,00%	50,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	1	0	0	0	0
	%	40,00%	20,00%	0,00%	-	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	1	0	0	0	1
	%	20,00%	20,00%	0,00%	-	0,00%	50,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	1	1	0	0	0
	%	0,00%	20,00%	33,33%	-	0,00%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

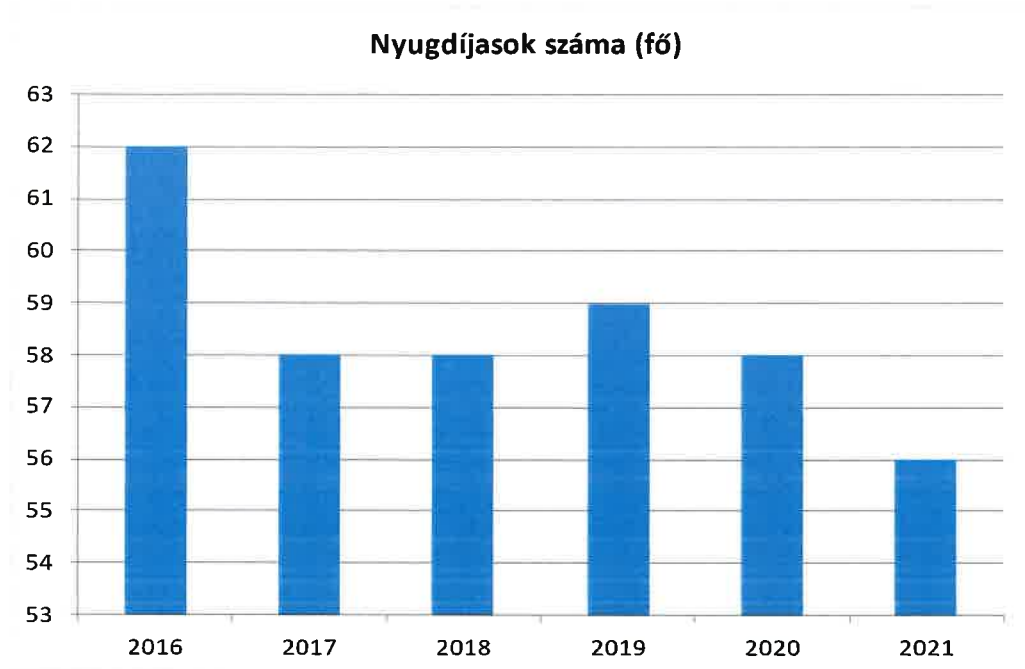
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Meggyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	21	41	62

2017	18	40	58
2018	19	39	58
2019	18	41	59
2020	18	40	58
2021	17	39	56
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	41	0	0	0
2017	40	0	0	0
2018	44	0	0	0
2019	43	0	0	0
2020	46	0	0	0
2021	46	0	0	0
2022	46	0	0	0

Forrás:
TeIR, KSH
Tstar

Az önkormányzat kötelező feladatákként biztosítja a rászoruló, településen élő idősök számára a szociális alapszolgáltatásokat.

A családsegítő szolgáltatást a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása (2019. január 1-jétől Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött megállapodás) keretében valósítja meg az önkormányzat. A gyakorlatban eddig még senki nem igényelte a házi segítségnyújtást, vagy a szociális étkeztetést. A településre jellemző a generációk együtt élése, ezért az idősekre oda tudnak figyelni a gyermekeik.

A családsegítő szolgáltatás biztosítását a családgondozó intézkedése alapozza meg.

Nappali ellátásra a településen ez idáig nem volt igény.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A helyi közszolgáltatások terén az idősökkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi,

szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a község minden állampolgára részére biztosított, amely egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A településen kulturális programok, események biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelíthetőségét, a közlekedés kedvezményes igénybevételével.

A tartalmas szabadidő eltöltésének hasznos formája lehet a nem kifejezetten nyugdíjasok számára

létrehozott civil szervezetekben történő tevékenykedés. A községben több ilyen szervezet is működik idős emberek aktív közreműködésével.

c) idősök informatikai jártassága;

Az idősök informatikai jártassága különböző. Településünkön az idős korosztály részére – EFOP-os pályázat keretében meghirdetett informatikai tanfolyam a covid járvány miatt meghiúsult.

d) a generációk közötti programok.

Nemesvámoson számos olyan program és rendezvény kerül megrendezésre, amelyben minden korosztály érdekelt lehet, ezen programok elérhetőek a fiatalok és idősök számára egyaránt. Ezek a programok, rendezvények mind lehetőséget kínálnak az intergenerációs kapcsolatok kialakítására, ápolására, és felhívják a fiatalabbak figyelmét arra, hogy az idős emberek mennyire fontos tagjai a társadalomnak, illetve a helyi közösségnek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az érintettek zöme tájékozott a szociális szolgáltatások igénybevétele tekintetében. A településen aktív nyugdíjas élet folyik, amelynek mozgatója a Német Nemzetiségi Asszonykórus. A településen megrendezésre kerülő rendezvények bonyolításában, vendéglátásban az asszonykórus aktívan közreműködik.

A körzeti megbízott időközönként előadásokat tart a nyugdíjasok részére a bűnmegelőzés, illetve áldozattá válás megelőzése érdekében.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élő idők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos az a személy, aki érzékszervi, így különösen látásszervi, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során (lásd A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-át). A fogyatékkal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékossgal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást. A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérültek a legnagyobb csoport, a társadalom életének színterén való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés.

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	1	3	4
2017	0	3	3
2018	0	3	3
2019	0	2	2
2020	0	2	2
2021	0	2	2
2022	0	2	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Helyzetükből adódóan elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeniük. A munkáltatók előítélete mellett a tömegközlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A szomszéd községben, Nemesvámoson a Relabor Foglalkozási Rehabilitációs Kft. 1989 óta nyújt lehetőséget a megváltozott munkaképességű személyek elhelyezkedésére, az érintettek ez által helyben tudnak dolgozni. A munka elősegíti a fogyatékkal élők személyiségfejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek

Munkavállalás elősegítését, célját is szolgálja a belterületi út- és járdaépítés, a meglévő út- és járdahálózat folyamatos felújítása, akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése, mely megkönnyíti a fogyatékosokkal élő, elsősorban mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen belül.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Fogyatékkal élő személy állapotával, fogyatékoságával összefüggésben lévő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató szolgáltatások, intézmények a településen nincsenek. hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Fogyatékkal élő személy állapotával, fogyatékoságával összefüggésben lévő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékkal élők önálló életvitelt támogató szolgáltatások, intézmények igény hiányában a településen nincsenek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők részére az alábbi ellátási formák biztosíthatók:

- Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás.

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Településünkön csak egészségügyi alapellátás vehető igénybe, rehabilitációs ellátás igénybevételére Veszprémben van lehetőség.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az akadálymentesítés célja annak biztosítása, hogy egy fogyatékossgal élő személy egy létesítményt, vagy szolgáltatást biztonságosan, kényelmesen, önállóan tudjon használni, illetve igénybe venni. Akadálymentesítés lehet az épített környezet, használati tárgyak, eszközök tudatos kialakítása vagy átalakítása, például mozgássérülteknek egy lépcsőn való feljutás lehetővé tétele vagy látássérülteknek a tájékozódás biztosítása. Hallássérültek (hallókészüléket viselő) segítése kiépített indukciós hurok segítségével. Az informatika területén az Internet használatának elősegítése, ami aztán lehetőséget ad az elektronikus közszolgáltatások használatára is. Az internet használatát megkönnyíti a felhasználók számára az, ha akadálymentes weboldalt készítünk. Egy weboldal akadálymentessége rendkívül sok tényezőtől múlik. Ide tartozik a képek szöveges kiegészítésekkel való ellátása, a navigáció áttekinthetővé tétele, ugrólinkek használata, megfelelő betűtípusok, és megfelelő színek választása.

A műszaki megoldások tekintetében megkülönböztetjük a személyi és intézményi akadálymentesítést. A személyi akadálymentesítés eszközei olyan mobil berendezések, amelyeket csak egyetlen személy használ, és mindig magával viheti (pl. lépcsőkuli vagy hernyótalpas lépcsőjáró). Az intézményi akadálymentesítés eszközei fixen vannak telepítve, és több rászoruló is kiszolgálhat (például korlátlift vagy emelőlap).

Veszprémfajszon a háziorvosi rendelő épülete és közvetlen környezete teljes mértékben akadálymentes. A fogyatékkal élők számára Braille írásos piktogramok segítik a tájékozódást az ügyfélforgalmi helyiségben.

Az önkormányzat hivatalos honlapja évek óta akadálymentes a gyengén látók, vakok és halláskárosultak számára is.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A településen működő posta épülete akadálymentesített.

A magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény alapján térítésmentes jelnyelvi tolmácsszolgáltatást az a magyar állampolgársággal, vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, valamint bevándorolt, és letelepedett hallássérült, illetve siketvak személy vehet igénybe, aki magasabb összegű családi pótlékban részesül, vagy aki

fogyatékosági támogatásban részesül, vagy akinek hallássérülése legalább az egyik fülön meghaladja a 60 dB-t, vagy mindkét fülön a 40 dB-t, vagy akinek fogyatékosága – a BNO-10-es osztályozása szerint – egyidejűleg a H54-es és a H90-es csoportba tartozik.

Házasságkötési eljárás során hallássérült házasulandók esetén a jelnyelvi tolmácsot az önkormányzatnak kell biztosítania.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A településen működő munkahelyek akadálymentesítettségéről nincs információnk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Az új beruházások, a járdák, utcák felújítása már akadálymentesített környezet kialakításával történik.

f) fogyatékosággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Veszprémfajszon a település méretéből adódóan nem működik fogyatékkal élők rendelkezésére álló rehabilitációs intézmény, lakóotthon.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A pénzbeli és természetbeni ellátások, valamint a közszolgáltatások helyi szabályozása során az önkormányzat pozitív diszkriminációval (előnyben részesítéssel) segíti a célcsoporthoz tartozókat.

7.4 Fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az ENSZ 1992-ben nyilvánította december 3-át a Fogyatékos Emberek Világnapjává, hogy ezzel hívja fel a figyelmet a fogyatékos emberek problémáira. A cél, hogy a sérült emberek ne maradjanak magukra nehézségeikkel, ne szigetelődjenek el, hanem a társadalom egyenrangú polgáraiként élhessenek.

Kifejezetten a fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek Veszprémfajszon. Ilyen programok működtetésére a település méretéből adódóan nem mutatkozott igény. Ugyanakkor a különböző társadalmi szervezetek kezdeményezése révén megvalósuló programok lakossághoz történő eljuttatásában természetesen minden esetben partner az önkormányzat.

7.5 A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékosággal élő embereket a magyar társadalomban is az egyik leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthetjük. Az érintettek kedvezőtlen egészségi állapota mellett a társadalmi körülményekben is számos nehézséggel küzdenek, melyek egyfelől jelentősen befolyásolják a mindennapi életüket, másfelől a társadalom által elfogadott normákhoz való igazodást. A fogyatékoság-ügy közösségi, tagállami, egyben hazai társadalmi ügynek tekinthető, melyben maguk az érintettek aktív szerepvállalásán túl, az érintetteket segítők, támogatók is kiemelt szerepet kapnak. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a fogyatékkal élő személyeket támogassa. A településen nem jellemző a fogyatékoság miatti kirekesztés, elmondható, hogy a Veszprémfajszon élők elfogadók és befogadók a fogyatékkal élő személyekkel szemben.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az előregedett, széttöredezett járdák nehezítik a kerekesszékekkel történő közlekedést.	Fogyatékkal élők életkörülményeinek javítása, út- és járdafelújítás

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A lakosság számára egész évben számos közösséget erősítő rendezvény, program kerül megrendezésre. Rendszeresen megszervezésre kerül a lakosok és civil szervezetek közreműködésével a településen és közvetlen környezetében elszórt szemét összegyűjtésére.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen 2 olyan civil szerveződés működik, melyek az önkormányzattal folyamatos kapcsolatban vannak. A településen működő katolikus egyházközség mellett a közeli Nemesvámoson működő református egyházközség szintén együttműködik az önkormányzattal és például a nyári gyermektáborok megrendezésével a veszprémfajsi gyerekek nyári hasznos elfoglaltságát segítik elő.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Veszprémfajsz Község Önkormányzata tagja a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásnak. A Társulás keretein belül Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenntartásában működő Göllesz Viktor Fogyatékosok Nappali Intézménye és Gondozóháza költségvetési szerv által a felnőtt értelmi fogyatékosok nappali ellátását biztosítja Veszprémfajsz közigazgatási területén élő lakosokra kiterjedően.

A Társulás keretein belül működő Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Központ és Családok Átmeneti Otthona költségvetési szerv (2019. január 1.-től Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött megállapodás) által biztosított a családsegítés szociális alapszolgáltatás.

A könyvtári szolgáltató hely működtetése vonatkozásában az Eötvös Károly Megyei Könyvtárral, az orvosi ügyeleti és fogorvosi, valamint fogorvosi ügyeleti ellátás biztosítása vonatkozásában a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatával áll szerződésben az önkormányzat.

Veszprémfajsz Község Önkormányzata a Nemesvámoson található közös önkormányzati hivatalt Nemesvámos Község Önkormányzatával közösen tartja fenn. Az óvoda- bölcsőde és a védőnői szolgálat vonatkozásában a nemesvámosi önkormányzat Veszprémfajsz Község Önkormányzatával kötött szerződéses kereteken belül biztosítja a szolgáltatást a veszprémfajsi gyermekek számára.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen német nemzetiségi önkormányzat működik, mely aktívan részt vesz a helyi programok szervezésében.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A helyi civil szervezetek (Német Nemzetiségi Asszonykórus, Veszprémfajszerű Egyesület) kapcsolata a célcsoportokkal jónak mondható. A civil szervezetek hatékonyan részt vesznek a település életében.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szervezetek nem vesznek részt a település életében.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A helyi esélyegyenlőségi program megvitatására helyi esélyegyenlőségi fórum keretében is sor került.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az önkormányzat honlapján (www.nemesvamos.hu) az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program bárki számára elérhető, mely alapján az esélyegyenlőségi folyamatok, intézkedések megismerhetők és így biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Nemesvamos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete nyilvános ülésen tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

a) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nem minden érintett rendelkezik a lehetőségeire vonatkozó információkkal, nem minden álláskereső regisztráltja magát.	Álláskeresők, ellátásból kiesett álláskeresők segítése.
Gyermekek	Gyermekek különböző anyagi helyzete.	Adománygyűjtés szervezése, támogatások biztosítása.
Nők	A gyermekét egyedül nevelő szülő esetében a szegénység kockázata magasabb.	Gyermekeket egyedül nevelő szülők részére szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások, célzott támogatások biztosítása.
Idősek	Magas az egyedül élő idősök aránya.	Programszervezés az elmagányosodás megelőzése céljából.
Fogyatékkal élők	Az előregedett, széttörédezett járdák nehezítik a kerekesszékekkel történő közlekedést.	Fogyatékkal élők életkörülményeinek javítása, út- és járdafelújítás.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A lakosság komfortérzete növelhető.	Út- és járdafelújítás.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák jogai nem sérülnek, biztosított számukra az egyenlő bánásmód. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénység elkerülése, megelőzése, a mélyszegénységben élő szűk kör felzárkózási esélyeinek javulása, a kitörési lehetőségeiket az önkormányzat lehetőségeihez mérten segíti.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészségének megőrzését, szabadidős programjaik minél szélesebb körű megszervezését, melyben az önkormányzatnak segítségére van a családsegítő szolgálat és a településen működő civil szervezetek is.

Az önkormányzat együttműködve a helyi körzeti megbízottal folyamatosan figyelemmel kíséri a magányos idős emberek mindennapjait. Amennyiben a szociális helyzetük megkívánja a házi segítségnyújtás és étkezés biztosított részükre, melyben együttműködik a Nemesvámosi Közös Önkormányzati Hivatal szociális és igazgatási ügyintézője, az Egyesített Szociális Intézmény és a családsegítő. Elengedhetetlen erősíteni a nők esetén az egyenlő bánásmód elvét. Az önkormányzat segítséget nyújt a gyermeküket egyedül nevelő nőknek.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére. Fontos feladat a meglévő, még nem akadálymentes és a megépülő épületek akadálymentesítésének biztosítása annak érdekében, hogy a településen fogyatékkal élő lakosok is igénybe vehessék a különböző szolgáltatásokat, nehézségek nélkül látogathassák a különböző programokat, rendezvényeket.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	A helyzetelemzés következtetéseibe azonosított esélyegyenlőségi problémák megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés megvalósításának felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatóságának megítélése	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedés megvalósítását elősegítő tényezők bemutatása
0. Település szintű probléma											
I. 1	Az utca- és járdafelújítás	A lakosság jó életkörülményeinek javítása a cél.	Az utca- és járdafelújítás program	Magyar Nemzeti Társadalmi Fejlesztési Stratégia 2030 (MINTFS 2030)	Az utca- és járdafelújítás	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)	Út- és járdafelújítások hosszúsága	Az utca- és járdafelújítások forrásai	Hosszú távú.	Nem releváns.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
I. 1	Álláskeresők, akik nem tudnak munkát találni	Mindenki számára lehetőségek a munkalehetőségek megtalálására	Költségvetési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Fejlesztési Stratégia 2030 (MINTFS 2030)	Álláskeresők tájékoztatása munkalehetőségről, regisztrációról, szociális ellátásokról. Helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, előbbi elhelyezkedés elősegítése.	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)	Álláskeresők száma	informatikai eszközök, meglévő humán és pénzügyi erőforrások	folyamatos	Nem releváns.
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
II. 1	Adománygyűjtés szervezése, támogatások biztosítása	A településen élő gyermekek anyagi helyzetének javítása.	Költségvetési koncepció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024.)	Adománygyűjtés, tájékoztatás, adományoztatás, szociális támogatás, települési támogatás.	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)	Támogatott családok, gyermekek száma.	Saját pénzügyi erőforrások	Változó támogatás mértékétől függően, lehet 1 hónap, vagy több hónap is.	Nem releváns.
III. A nők esélyegyenlősége											
III. 1	Gyermekek nevelőszülői intézményeinek részvételének előmozdítása	A gyermekek nevelőszülői intézményeinek részvételének előmozdítása	Költségvetési koncepció	"A nők szerepének erősítése családban és társadalomban" (2021-2030)	Egyedülálló nők szociális támogatása.	polgármester	2028. 10. 31. (kedd)	Támogatottak száma.	Saját pénzügyi források	Változó, lehet 1 hónap, vagy több hónap is a támogatástól függően.	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

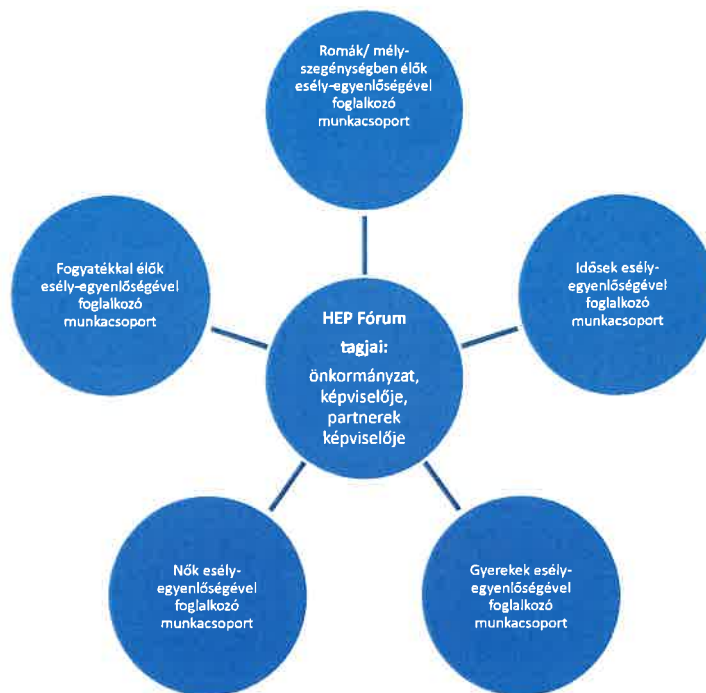
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosság szám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Veszprémfajsz község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Veszprémfajsz Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatva és a/2023.(XI. 29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Veszprémfajsz, 2023. november

K i v o n a t

Veszprémfajsz Község Képviselő-testülete 2023. november 29-i nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből:

60/2023. (XI. 29.) számú határozat:

Veszprémfajsz Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2023-2028 évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP) és Intézkedési Tervet (HEP IT) a tervezet szerinti tartalommal jóváhagyja.

A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a HEP aláírására és felkéri a jegyzőt a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: 2023. december 28.

Felelős: Fertig József polgármester

Nemesvámos, 2023. december 4.

Kivonat hitelül:

Jurics Tamás
jegyző